

15.15-15.45u Pauze met Judith Kamerman

15.45-16.30u. C1. De Weldaad van Geuren, Brigitte Sprenkels

Brigitte Sprenkels is een zeer ervaren verpleegkundige in de wijk. Brigitte is Deskundige AromaZorg in de Zorg en heeft een groot aantal specialisatiecursussen gevolgd, waaronder Complementaire Zorg in de Palliatieve Zorg en de Ouderenzorg en PG. Geur is van groot belang in ons leven. Geuren worden in hun geheel, als code, opgenomen in ons geheugen. Als je een specifieke geur ruikt, herinner je je ook hoe iets eruit zag en zelfs hoe iets klonk of smaakte. Geuren gaan langs het cognitieve brein, net als muziek overigens, direct naar het limbische systeem en kunnen niet weggeredeneerd worden. Naarmate mensen met dementie dieper in hun ziekte raken reageren zij nog meer primair op prikkels dan voorheen. Vertrouwde geuren die doen denken aan mooie momenten, of een geruststellende sfeer brengen kunnen van grote waarde zijn bij diepe dementie. Brigitte vertelt welke ervaringen ermee zijn en waar je op moet letten om het succesvol in te zetten.

15.45-16.30u. C2. Integrale zorg binnen Groenhuysen bij Dementie, Lizet Brans

Lizet Brans is Senior Complementair Zorgwerker binnen Groenhuysen en werkt nagenoeg fulltime met complementaire zorg met mensen met dementie. Lizet is Deskundige AromaZorg in de Zorg en daarnaast massagetherapeut en kundig in Therapeutic Touch. Ook is ze getraind in AquaZorg. De vele opleidingen en jarenlange ervaring waarover Lizet beschikt heeft, samen met inspanningen van andere hoog opgeleide medewerkers in de complementaire zorg, geleid tot het zorggroep-breed inzetten van complementaire zorg binnen Groenhuysen. Lizet heeft ook veel ervaring met mensen met jong dementie en de grote meerwaarde die aanvullende zorg kan betekenen. Zij zal je enorm inspireren door haar successen, maar zeker ook haar uitdagingen met je te delen.

15.45-16.30u. C3. Therapeutic Touch in de Stervensfase, Jolanda Scheren

Therapeutic touch (TT) is een complementaire interventie, waarbij je probeert het energieveld van de patiënt meer in evenwicht te brengen. In de praktijk wordt TT veel gebruikt bij angst, pijn en onrust, zowel bij ouderen als bij (jonge) kinderen. Dit wordt ook ondersteund door onderzoek. TT lijkt bij uitstek geschikt voor de stervensfase, vooral om rust te bevorderen. Vaak zijn klassieke massages of de standaard TT interventie dan niet meer mogelijk of wenselijk. Er bestaat echter ook een aangepaste versie van deze internationaal erkende verpleegkundige interventie om met 'aanraking' comfort en rust te bevorderen: TT voor de laatste fase. Jolanda gaat op aardse wijze in op het energieveld dat we allemaal hebben en geeft handvatten over toepassing in de stervensfase.

16.30-17.00 Afsluiting door Madeleine Kerkhof & feestelijke jubileumborrel

Aan het einde van de dag ontvang je
– in ruil voor het ingeleverde evaluatieformulier - je certificaat.

Kicozo

Kennisinstituut
Complementaire Zorg

i.s.m. De Levensboom

Symposium
Prikkel Je Zorg – Integrative Care

Thema:
De Laatste Fase van Dementie
op
Vrijdag 25 mei 2018

PROGRAMMA

Kicozo Kennisinstituut Complementaire Zorg

Wernhoutseweg 142, 4884 MD Wernhout (NL)

Tel. nr. (+31) (0)651 497 284

Website: www.kicozo.nl E-mail: info@kicozo.nl

www.kicozo.nl

Vandaag is het weer zover – ons jaarlijkse symposium over palliatieve zorg, de 10^e editie alweer, met als thema De Laatste Fase van Dementie. Wij allen hopen dat je een leerzame en geweldige dag zult hebben!

Programma

Plenaire gedeelte 09.15-10.45 uur

Madeleine Kerkhof opent deze dag, alweer het 10e symposium dat Kicozo organiseert met de gedachte dat de beste vorm van zorg integrale zorg is met aandacht voor het fysieke, mentale, emotionele, sociale en spirituele welzijn van patiënten. Integrative Care is Madeleine's passie, het samenbrengen van onderbouwde vormen van zorg die optimaal welbevinden als gezamenlijk doel hebben. In de afgelopen 10 jaar, en in haar 20 jarig vakvrouwschap, is er al veel bereikt. Op vele plekken in Nederland zien we complementaire zorg als onderdeel van de zorg patiënten en hun naasten ten goede komen. Madeleine blikt kort terug, maar vooral ook vooruit en staat stil bij de zorg voor misschien wel de meest fragiele patiënten van allemaal, de mensen met diepe dementie.

Ronald van Nordennen

Ronald van Nordennen is specialist ouderengeneeskunde, hospice-arts en SCENarts. Met een team van verpleegkundigen, vrijwilligers, behandelaren en geestelijk verzorgers begeleidt hij binnen de Groenhuysen groep mensen in de laatste levensfase. Hij is de auteur van het boekje "Het leven dat je achterlaat". Ronald is een bevoegde dokter, die behalve kundigheid een enorme empathie toont voor de mens achter de patiënt en bij wie het woord "barmhartigheid" in zijn ziel gegrift staat. Hij start zijn sessie met een prachtig verhaal uit zijn mooie boekje In deze sessie gaat hij in op de late fase van dementie in combinatie met palliatieve zorg en de betekenis van complementaire zorg in relatie met medische zorg bij dementie.

Filmpje – Adelheid Roosen

Adelheid Roosen staat bekend om haar directe en taboedoorbrekende uitlatingen en haar zeer opvallend aanwezige persoonlijkheid. Maar Adelheid heeft ook haar kwetsbare kanten laten zien in haar film Mam, een ontroerend en soms hilarisch document, waarin zij ons op haar geheel eigen wijze in de wereld van haar moeder die leed aan dementie. Zo jammer dat Adelheid er zelf niet kan zijn op deze dag, maar we laten je graag een stukje zien van haar rauwe, ontroerende document, een eerbetoon aan haar moeder, maar in mijn visie ook aan alle mensen die leven en werken met mensen met dementie.

Pietermel van Amelsvoort

Pietermel van Amelsvoort is zangeres en directeur van Diva Dichtbij. Wat een bijzonder mens met een bijzondere boodschap. Voorafgaande aan haar workshop later op de ochtend vertelt Pietermel hoe je door middel van je eigen (zang)stem en je eigen voorkomen op de ander kan afstemmen in een tijd waarin iemand met diepe dementie slechts kan reageren op zintuiglijke ervaringen, en zowel verbaal als non-verbaal contact kan maken.

10.45 – 11.15 Pauze met Judith Kamerman en wandeling naar sessie ruimtes

11.15-12.30u. A1. Zorg voor de Zorgende, Frans Baar

Frans Baar was tot voor kort als Specialist Ouderengeneeskunde verbonden aan regionaal palliatief centrum Laurens Cadenza in Rotterdam en als directeur van Leerhuizen Palliatieve Zorg. Een groot deel van zijn werkzame leven heeft hij toegewijd aan de ernstig zieke en oude medemens. Ik waardeer hem hogelijk als arts, leraar en mens.

Wie in de zorg werkt en meer speciaal met de zeer oude en stervende mensen weet dat de mooie afbeeldingen op de omslag van boeken over sterven vaak plaatjes zijn van serene rust en het verbonden zijn met elkaar. Naarmate een ziekte- en stervensproces gecompliceerder of ontlustender verloopt wordt het risico groter op emotionele of existentiële crises voor de zorgende. We kunnen geconfronteerd worden met dermate moeilijke omstandigheden, zoals ernstige pijn of totale eenzaamheid, dat van enige rust, laat staan 'serene rust' geen sprake kan zijn.

In deze workshop geeft Frans Baar je handvatten om als zorgende overeind te blijven.

Goede zorg is ook goede zelfzorg tenslotte.

11.15-12.30u. A2. Optimale Huid- en Wondzorg, Madeleine Kerkhof

Madeleine Kerkhof is voorzitter en hoofddocent van het Kennisinstituut Complementaire Zorg, eigenaar De Levensboom, en ondermeer auteur van "Complementaire Zorg in de Palliatieve Zorgverlening" (2016). Door in haar werk met waardevolle natuurlijke grondstoffen traditie, klinisch redeneren en wetenschap met elkaar te verweven bereikt zij in de AromaZorg excellente resultaten, ondermeer op het gebied van huidzorg, wondzorg en mondzorg.

Madeleine bespreekt tegen welke uitdagingen je aan kunt lopen om in de allerlaatste fase goede huid- en mondzorg te verlenen. Madeleine gaat in op de zorgvragen die kunnen spelen, zoals (dreigend) vochtletsel, decubitus, maar ook simpele zorg voor die droge oudere huid die vaak jeukerig en trekkerig aanvoelt en die we vaak niet onderkennen als reden voor gedrag dat moeilijk te duiden is. Denk verder aan symptomen die in de mond kunnen spelen, zoals pijn, afters of andere ontstekingen. Binnen de AromaZorg kennen we heel goede, veelal bewezen mogelijkheden om optimaal welzijn (terug) te krijgen met waardevolle grondstoffen uit de natuur, die vaak perfect integreren in de standaard zorg. Met deze workshop heb je nog meer mogelijkheden om het comfort van patiënten te vergroten.

11.15-12.30u. A3. De Kracht van Klank, Pietermel van Amelsvoort

Pietermel van Amelsvoort is zangeres en directeur van Diva Dichtbij. "Haar"Divas weten hoe ze oprecht contact kunnen maken met kwetsbare mensen en zetten zich met hart en ziel in om zieken een bijzondere ervaring te bezorgen. Contact maken met mensen die van intensieve zorg afhankelijk zijn kan soms best ingewikkeld zijn. Je eigen houding, de manier waarop je je stem gebruikt, de afstand die je tot iemand hebt; het zijn allemaal factoren die bepalen of je wel of geen contact maakt. Even voor iemand neuuriën kan al zo ontspannend werken dat er 'deurtjes in de hersenen' opengaan. Dat biedt de mogelijkheid om op een heel vanzelfsprekende manier in contact te komen. Als jij je echt open durft te stellen, zal de ander zich meer gezien voelen, zal je communicatie beter bij de ander aansluiten en ook je stem zal anders klinken. Dat gaat vanzelf. We gaan samen op ontdekkingsstocht om uit te vinden hoe dit werkt. Breng een beetje avontuurszin mee want we zouden zomaar even buiten je comfortzone terecht kunnen komen ;-)

12.30 – 14.00u Lunch met Judith Kamerman

Judith Kamerman is zangeres, zang- en spreekdocent, theatermaakster, zorgverlener en directeur van Zooz. Op haar eigen ludieke wijze zal zij ons tijdens de pauzes laten zien hoe je met je stem, een melodie of een woord, contact kunt maken met de ander. Genieten met een grote G!

14.00-15.15u. B1. Aanraking & Massage, Barbara Van Ouytsel

Barbara Van Ouytsel is een zeer kundig en ervaren verzorgende en tevens massagetherapeut. Zij is al enkele jaren onze topdocent als het om scholingen massage gaat en geeft de massagedag van onze Jaaropleiding AromaZorg in de Zorg, die ze zelf ook gevolgd heeft. Ze werkt in haar eigen praktijk en in een woonzorgcentrum. Haar passie is hier om ouderen een stukje extra levenskwaliteit te bieden. In de laatste fase van dementie kan een aandachtvolle aanraking voor groot welbevinden zorgen, maar patiënten zijn kwetsbaarder dan ooit. Soms kan een zachte massage zinvol zijn, soms kunnen lichtere vormen van aanraking prettig zijn. Wat kan (nog) wel en wat niet. Hoe ben je echt aanwezig en hoe ga je om met aanraking in die bijzondere, vaak intense fase. Barbara laat je dit zien en ervaren.

14.00-15.15u. B2. Pijn bij mensen met Diepe Dementie, Paul Vogelaar

Paul Vogelaar is verpleegkundige, expert op het gebied van palliatieve zorg en pijn en een veel gevraagd consultant en spreker op zijn vakgebied. Deze workshop staat in het teken van pijn bij mensen met dementie in de laatste fase. Paul handvatten waarop te letten bij mensen die niet kunnen aangeven of en waar ze pijn hebben en gaat in op welke interventies mogelijk zijn om hun comfort te verhogen.

14.00-15.15u. B3. Kwaliteit van Leven en Sterven, Frans Hoogeveen

Frans Hoogeveen studeerde ontwikkelingspsychologie aan de Universiteit Leiden en is hij werkzaam als ouderenspsycholoog, met als specialisatie psychogeriatric. Hij is auteur en tevens een veel gevraagd spreker. Goede dementiezorg is erop gericht de ervaren kwaliteit van leven van mensen met dementie en hun naasten ondanks de ziekte en vaak moeilijke omstandigheden zo hoog mogelijk te houden. En de laatste fase is cruciaal voor zowel de cliënt als de naasten. In deze sessie bespreekt hij alle belangrijke elementen van kwaliteit van leven van mensen met dementie en geeft hij handvatten om in de praktijk aan kwaliteit van leven en sterven te werken.